

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1670. Soc. 131.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

Annus 1670. Soc. 131.

I.

Crevit hoc anno Provincia novo domicilio Pace Juliâ, sive Bejæ, quæ est antiqua, & agro fertilissimò urbs in Transtagana Provincia. Sæpe nostri homines ab initio Societatis ibi sacras habuerant missiones. Sed nunquam data opportunitas sedem figendi; hoc demum anno oblatam non respuimus. Regebat Sodalitatem Misericordiæ Ruyfius Mellus Lobus vir in paucis Societatis amans; hic postulavit concionatores pro tempore Quadragesimæ, suæ Sodalitatis nomine, cujus est eos invitare.

Sedem figit
Bejæ Societas.

2. Missi sunt P. Didacus Lobus, olim Regis Alphonfi concinator, & P. Joannes Riberius Algarbientis, qui absolverat Theologica studia. Ferebant in secretis mandatis, ut, si fulgeret spes foundationis, diutius immorarentur. Ut vulgatum est mansuros Bejæ Patres, vix dici potest, quot contradictiones emerferint. Obstitere primò aliorum Ordinum monachi, quibus in præjudicium fore novæ familiæ introductionem videbatur. Itaque, nescio, quid juris obtendentes eorum moderatores coram Magistratu contestati sunt, se consentire non posse, ut in suorum ministeriorum injuriam nostris intra mœnia Civitatis domicilium institueretur. Sed haud æqua visâ eorum postulatio, ideoque à limine rejecta.

3. Alter obex ab Archipresbytero non tam ex propria ipsius voluntate, quàm metu objectus est; ne si tacitus pateretur novam ibi constitui Religiosorum familiam, nondum impetrato consensu Reverendissimi Capituli Eborensis, cui civitas subiacet in spiritualibus, id sibi noxæ apud Capitulum foret. Quapropter jussit Patres quàmprimùm facessere, quando Capitulum domum ædificare non concessisset. Ad hæc Patres; mirari se, quòd intempestivè intercederet, cum ipsi nihil hætenus egerint circa foundationem. Quod attineret ad discessum ex urbe, solum Rectorem suum, ac Provincialem id sibi posse imperare, non Archipresbyterum, cui nullum sit jus in homines Societatis.

4. Telum fortius ab Sodalibus Misericordiæ, cujus alebantur expensis, est intortum. Denuntiârunt Patribus, se finito missionis tempore eos ultrâ non posse sustentare, nec sinere hospitari in nosocomio. Non desuerunt tres fideles amici, quorum operâ devictæ sunt hujusmodi difficultates. Mathias Nogueira magnus Prior paraciæ S. Jacobi victum præbuit. Conductæ sunt ad habitandum domus Infantis, ita dictæ, quòd olim fuissent palatium Infantis. Suppellectilem domesticam largiti sunt Emmanuel Alvarus Azeitadus, & Emmanuel Soarius Martinus, præclari ejus urbis Cives.

5. Præter has aliæ multæ adversitates meditatam foundationem suis in primordiis opprimere minabantur; sed omnibus superatis, annis volentibus mansura domus nobis data à civibus. Templum D. Sefinando Martyri suo populari Beja condiderat in ipso loco, in quo tenebat fama Sefinandum habitasse. Prope Ecclesiam ædificata est domus rebus nostris ad tempus accommodata, huc migravimus. Post aliquos annos, cum non esset spes dotis acquirendæ, quâ nixi possemus ædificium construere, jussi sumus relinquere stationem. Paruimus, at postea revocati, non obstantibus contradictionibus ortis, præsertim ab Archiepiscopis Eborensibus, substitimus ibidem, donec Regina Sophia Regis Petri II. altera conjux sibi sumpsit dotandum, ac fundandum Collegium D. Xaverio dicatum, quamvis templum sacrandum sit D. Sefinando Urbis Tutelari.

6. Undecim de nostris Indorum reductioni se accinxerunt, uno excepto, Lusitani omnes, in duas divisi naves. Prætoria, quæ vehebat Proregem Ludovicum Mendossam Furtadum, tulit P. Emmanuelem Barbosam, & Antonium Magalanium nondum sacerdotem. Reliqui navem sociam conscenderunt. Aprilis 10. in altum provecti. Usque ad æquatorem favit tempus, & venti. Ibi

Profecit ad
Indiam.

X x 3

octo

octo supra viginti morabantur dies, donec 5. Junii æquator superatus. Ea mora dedit morbis originem.

Mors Petri
Sylvæ,

7. Augusti quartâ prætervecti Caput spei Bonæ. Ejusdem mensis 19. obivit Petrus Sylva Coadjutor solidæ virtutis: multos ille in navi suis verbis moverat ad totius vitæ confessiones. Usque ad Mossambicum navigatum inter assidua pericula. Ibi conjunctæ sunt naves quinque; tot enim solverant Ulyssipone. Misérando in statu erat insula: nam Arabs assiduus hostis Lusitani nominis, oppidum invasit decem fortissimis navibus, domos evertit, arcem, in quam se, suæque receperant oppidani, capere non potuit; nec diu morari licuit obsidendo, quòd clavis Lusitana obsessis ex India veniebat auxilio, quæ cùm recedentibus occurrisset, initâ pugna, Arabum nonnullæ naves meræ, atque fugâ sibi consuluerunt.

Mors Josephi
Aredii.

8. Reliquit tamen Arabs insulæ stationem, & Cælum infecta. Inde vulgatus morbus omnes, qui appulsi erant ex Lusitania, miserandum in modum implicuit. De nostris 14. Martii post ægritudinem diuturnam moritur Josephus Aredius tiro: duos supra vigesimum mensem vixerat in Societate, cùm affectæ valetudinis causâ missus est ad paternam domum; ubi cùm triennio vitam duxisset, recuperatâ valetudine petivit in Societatem recipi sub ea conditione, ut ad Indiam, quò se à DEO vocari sentiebat, mitteretur. Magna fuit illius erga morbos charitas cum in mari, tum in insula: inde hæsit ipsi lues, quâ post toleratam diutinam ægritudinem piissimè expiravit.

Mors P. Francisci
Carandini.

9. Ne perirent omnes, 18. Martii sequentis anni conscendere naves, non factâ necessariâ provisione. P. Franciscus Carandinus Venetus per id tempus jacebat non leviter infirmus. Suavit Collegii Rector, maneret Mossambiqui, donec, instauratis viribus, posset aggredi navigationem. Nulla permovere rationes. Navi impositus, 23. Martii animam reddidit Factori suo. Annis quinque egregiam impendit operam excolendis Brasilis; motus desiderio patiendi labores magis arduos, enixè rogavit P. Generalem, sibi concederet è Brasiliensibus transferri ad Indicas missiones. Contentus DEus tam piis desideriiis, ad se vocavit merito donandum præmio. Tandem 5. Maji perventum est Goam. Septem hæreticos nostri in ea navigatione orthodoxæ junxerunt Ecclesiæ.

Obit P. Antonius
Barrius.

10. Qui intra limites Provinciæ mortali hac vitâ exuti sunt, recensentur tres Eboræ. 4. Septembris P. Antonius Barrius, domo Serpenfis, septuagenario major. Excellebat ingenio, sed lingua parùm expedita, & balbutiens causa fuit, quò minùs magisteria continuaret, licet jam actus aliquot fecisset ad gradum Doctoris. In nostro Instituto versatissimus. Nonnulla rexit Collegia cum exemplo, tum prudentiâ. Missiones plurimùm fovit. Octobris 18. Emmanuel Crucius Coadjutor, ortus Cabessæ de vite in Elvensi dioecesi. Ex profano milite sacer effectus multis adornare se virtutibus studuit. Viginti Septembris octogenario major Gaspar Costa Coadjutor Interamnenfis, in Brasilia Societatem ingressus, labori deditissimus: ardens illi charitas erga pauperes, & ægrotos. Postremis annis ex scalis decidens amisit nervorum ulum, ac lecto decubuit præbitis religiosæ patientiæ illustribus exemplis.

P. Petrus
Tavarius.

11. In Portuensi Collegio 14. Decembris P. Petrus Tavarius. Natus est Taverii in agro Conimbricensi. Inivit Societatem futurus Coadjutor temporalis; reperto, quòd studuisset litteris, facultate habitâ à Patre nostro nuncupavit vota scholasticorum, ut Societati serviret in gradu adjutoris spiritualis. Sciparis post aliquos annos initiatus ad Angolam mittitur. Strenuissimam impendit operam iis gentibus salvandis. Sæpe adivit regiones mediterraneas, & militerrimas ad lavandum animas salutari lymphâ. Hujusmodi plura in ejus vita per me typis vulgata scribuntur. Cæteram vitam traduxit Eboræ, Bracharæ, & tandem in Portu.

P. Petrus
Mendefius.

12. Conimbricæ 2. Novembris P. Petrus Mendefius Coadjutor spiritualis. Non paucis annis præfuit culturæ Residentiæ Labrujenfis, tam memor

in procurando animæ profectu, ut non solum non diminueret orandi tempora, sed augeret. Binis horis ante coenam genibus nixus quotidie morabatur in coelestium commentatione, & horâ dimidiâ, antequam se ad stratum componeret. Denique vivebat disciplinæ studiosus, tanquam si ante oculos Moderatorem versaretur.

13. In Domo Professæ Ulyssiponenſi 1. Maji octogenario major P. Jo-
annes Tavora, natus Ulyssipone nobili prosapia. Rexit diversa Collegia, subdi-
tos prævertens exemplo, nunquam indulgens sibi. Corpus suum fregit & ca-
stigationibus, & jejuniis. Etiam anno, quo de vivis excesserat, nec carnem gu-
stavit, nec ova; sed victitabat arido pisce ac parùm salubri, quòd alius tunc non
esset. Reputavit se natum unicè labori; idcirco nostris ministeriis, dum per
vires licuit, indefessus navavit operam.

P. Joannes
Tavora.

14. In Domo Virginis à Lapa die postremâ Aprilis P. Emmanuel Gon-
salvius. Rexit Collegia Michaëlsenſe, & Bracharenſe. Erat modestissimus,
& austeri genii, potens in dicendo. A Carquerenſi Residentia, quæ distat iti-
nere unius diei, ad Lapensem domum iverat, ibi concionaturus, tempore inle-
mentissimo, & ventis perfrigidis. Pervenit membris penè torpentibus. Ut
gelu excuteret, misit frigidissimos pedes in pelvim calidâ plenam. Contigit,
ut frigus calorem fugiens se colligeret in stomachum, qui cibos omnes rege-
rebat: additus præterea dolor acutissimus dextri lateris. Nulla remedia malo
infringendo, aut temperando profuerant. Inter ardentissimos animi poeniten-
tis actus repetebat divinæ Scripturæ verba piissima. Gratias habuit maximas
sibi assistentibus. In templo Quintelæ tumulatus.

P. Emmanuel
Gonsalvius.

Annus 1671. Soc. 132.

1.

Hoc anno B. Franciscus Borgia in Sanctorum album solemnî ritu illatus
est: id quòd grandi apparatu & sumptu in nostris Collegiis & templis
celebravimus. Similiter Stanislaus Kostka titulo Beati additus fuit altari-
bus. S. Francisci Xaverii mirabile fuit patrocinium Ulyssipone præstitum matri,
cùm lac alendo filio deficeret, precibus ad divum Xaverium fuis illicò lacte
turgebat.

S. Franciscus
Borgia.

B. Stanislaus.
S. Xaverii pa-
tracinium.

2. Sex anno labente desiderati sunt, & nonnulli Patres de gravioribus
Provincia. In Domo Professæ Ulyssiponenſi 9. Martii P. Franciscus Mansus
Sardoalensis. Præter alia munia Provinciale egit Transtaganæ Provinciae.
Ejus charitas cumprimis refulsit erga vinculis addictos, quorum multis annis pro-
curavit causas, & commoda. Religiosam paupertatem coluit, ut matrem, atq;
exercitiis spiritum juvantibus semper exactissimè sat isfecit.

Mors P. Fran-
cisci Mansi.

3. In eadem Domo 18. Decembris P. Didacus Areda Arrayolensis
Perrexit in Indiam. Goæ plures annos ad populum è sacro suggesto dixit cum
plausu, & audientium utilitate. Venit in Lusitaniam Ulyssipone rem Goanæ
Provinciae curaturus. Rursus est aggressus Indicam navigationem, sed cogente
vente contrario repetivit Ulyssiponem. Meditans rursus idem iter, à Majori-
bus prohibitus, substitit Ulyssipone in Domo Professæ sacræ Catechesis Doctor
egregius. Erat ipsi ad tantum ministerium religiosus quidam lepor, & inter ex-
plicandum, ac interrogandum suavitas amabilis. Illius zelo plurimùm debuit
in suis primordiis Collegium Cetobricense.

P. Didaci
Aredæ.

4. Conimbricæ 31. Martii P. Joannes Lopus natus Bracharæ. Scien-
tias Conimbricæ professus est ingenii præcellentis, & insignis Magistri nomine.
Singulariter addixit animum intemeratæ Virginis Conceptioni, quam suis scri-
ptis acerrimè defenderat, ejusdemque mysterii amorem omnium cordibus in-
fundere curabat. Genius illi mitissimus. Neminem præsens, aut absens verbo
læsit, aut vellicavit. A morborum acrimonia multa tulit postremis annis, Jobo
patientem perfimilis.

P. Joannis
Lopii.

5. In